

מוות של חיית מחמד לעומת מוות של בן משפחה אנושי – האם יש הכרה בצער המשפחה?

ד"ר רחל גילשטרומ (וינברגר), (2022ה')

petsinfamily@gmail.com

בשבעת הימים שלאחר מות החתול, האם והבת נשארו בבית. האם לקחה חופש מעבודתה והבת מבית הספר. הן יידעו את הסביבה הקרובה על מות החתול, לבשו בגדים בצבעים כהים, קיבלו כמה מבקרים מנחמים וחלקו איתם תמונות וזיכרונות. פסק הזמן שלקחו לעצמן שימש כתקופת אבל, כשבעה. ההחלטה לקחת ימי אבל, על אף שעוררה תמיהה והרמת גבות בקרב חלק לא קטן של מכריהן, הקלה עליהן להתמודד עם מות החתול איתן חלקו שנים רבות. לאחר ימי האבל, כשהן עדיין עצובות, הן המשיכו בשגרת חייהן, כשכל אחת מוצאת לעצמה את רשת התמיכה האישית שבתוכה יכלה להמשיך לעתים לדבר, להיזכר, להיות עצובה ולהמשיך.

לאור הקשר הרגשי החזק עם חיות המחמד, משפחות רבות צער עמוק לקראת ולאחר מותן. צער זה עשוי להיות דומה בעוצמתו לצער שנחווה לאחר מות בן משפחה אנושי.

אובדן זה אינו מוכר בחברה כסיבה לגיטימית לצער ולאבל.

בשונה מאוד מההכרה חברתית במוות של בני משפחה אנושיים, שמלווה בטקסי פרידה, הנצחה וזיכרון, ופסק זמן לגיטימי מעבודה ומחויבויות אחרות כדי להתאבל, מוות של חיות אינו זוכה להכרה חברתית.

היעדר ההכרה מתבטא במיעוט אפשרויות מקובלות/ברורות לטקסי פרידה, הנצחה וזיכרון, וכן בחוסר או במיעוט תמיכה חברתית מצד הסביבה הקרובה שאינה מאשרת את האובדן.

חוסר ההכרה חברתית באובדן בא לידי ביטוי גם בציפייה להתמודדות מהירה וחזרה מהירה לשגרה, בין השאר על ידי הצעות לאמץ חיית מחמד חדשה.

התעלמות חברתית מהצער פוגעת ביכולת המשפחה להתאבל על חיית המחמד ועלולה לגרום לתסמינים גופניים וקשיים בתפקוד. כתוצאה מכך האבל עלול להתמשך.

לכן יש מקום רב לתמיכה של הסביבה הקרובה. למשפחה במיוחד תפקיד מרכזי בתמיכה חברתית, מתוך השותפות בחוויית האובדן של בת משפחה יקרה. בדוגמה שהובאה כאן, האם והבת, מודעות להתעלמות האפשרית של הסביבה, אותה חוו כמה שנים קודם לאחר מות כלב המשפחה, החליטו שלא לחכות לתמיכה, אלא פשוט לקבוע לעצמן, בעצמן, את הדרך המתאימה להתאבל על החתול.

אולם גם אחרים קרובים – כמו חברים לעבודה – יכולים להשתתף במילות נחמה פשוטות שנותנות לגיטימציה לעומק הקשר ולעומק האובדן.

בנוסף להענקה וקבלה של תמיכה חברתית, משפחות יכולות לבחור וליצור לעצמן טקסי פרידה, הנצחה וזיכרון שמתאימים לאופיין.

קבורת חיות מחמד בבית קברות לחיות, והנצחתן בעזרת מצבה עם דברי זיכרון – בדומה מאוד לקבורת אנשים – היא טקס רב עוצמה והשפעה. משפחות רבות בוחרות בטקס זה שמאפשר להן גם להכריז בפומבי על חשיבות הקשר והאובדן, וגם ליצור מקום הנצחה והתייחדות עתידית.

מקור

גילשטרום (וינברגר), ר. (2021). אובדן חיות מחמד במשפחה - סיום החיים, המשך הקשר. חיפה.